

YENİ DÖNEMDE TEB ÇALIŞMALARI

Haziran 1981 tarihinde yapılan 19. Büyük Kongreden sonra Merkez Heyetimizde yapılan çalışmalar bir rapor halinde Bursa'daki 1. Bölgelerarası toplantıya sunulmuştur. Dergimizin diğer sayfelerinde yer almayan bazı hususları hazırlanan rapora büyük ölçüde bağlı kalmak suretiyle bilgilerinize sunuyoruz.

Eczane sahibi eczacının evvelden olduğu gibi bugün de süregelen sorunlarından bir tanesi de sürşarjdır. Bilindiği gibi ilaç fiyatları Sağlık Bakanlığınca tesbit edilir. Her ilaç tesbit edildiği fiatlarla satılır. İlaç fiyatlarına muhtelif zamanlarda zam yapılmaktadır. İlaç fiyatlarının her zam alışından sonra eskiden yapılan sürşarj uygulamasının getirilmesi halinde aynı ilacın iki ayrı fiatla satılması kaçınılmaz olacaktır. Sürşarj uygulamasında imalatçı ve depocudan kaynaklanan aksaklıkların sorumluluğu eczacının omuzlarına yüklenmektedir. Bu durum eczacı ile vatandaşın sürtüşmesine yol açmakta ve eczacılık mesleğinin yıpranmasına, tesbit edilen yeni fiatlara rağmen eski fiatla ilaç satılmasıyla Devletin vergi kaybına da sebep olmaktadır. Bu uygulama esasen yasalımıza da ters düşmektedir. Bitün bunların yanısıra sürşarjın eczacı için ekonomik bir gerek olduğu kadar aynı zamanda bir hak olduğu mahkeme kararıyla da belirlenmiştir. Bu konuda mahkeme kararları da olmasına rağmen bazı meslektaşlarımız mağdur duruma düşürülmüşlerdir. Daha evvelki dönemler de olduğu gibi bu dönemde de eczacıların bu konudaki mağduriyetlerini, rencide olmalarını önlemek amacıyla Birlik olarak şu görüş Bakanlıklar nezdinde savunulmuştur.

Yeni ilaç fiyatlarının uygulanmasından önce imalatçının, toptancının ve eczanenin mal bildiriminde bulunmasını temin etmek suretiyle diğer birçok emtialarda olduğu gibi ilacın tek fiatlı olması sağlanabilir ve sürtüşmelere meydan verilmeyebilir. Diğer birçok emtıda olduğu gibi eczacıların da mal beyanında bulunmasını temin etmek suretiyle ilaçların tek fiatla satılması, fiatlar arasındaki farkın vergilendirilmesi suretiyle Devletin daha fazla vergi almasını da sağladığı gibi birçok aksaklıkları da giderecektir. Bu görüşümüz Maliye Bakanlığınca ve Sağlık Bakanlığınca defalarca bildirilmiş ve Bakanlıklar tarafından olumlu karşılanmış ise de yeterli yaklaşım gösterilmemiş ve son olarak Sağlık Bakanlığınca 14.10.1981 tarihinde 2380 sayılı tamim yayınlanmış ve eczacının sürşarj yapamayacağı bildirilmiştir. Bu tamim 5.11.1981 tarihinde Odalarımıza gönderilmiştir. Bu konuda Bakanlıklarla temaslar sürdürülmektedir.

Diğer ülkelerden de sürşarj konusunda bir örnek verilecek olursa: Uluslararası Eczacılık Seminerinde İtalyan

temsilcisi konuşmasında ülkesindeki sürşarj uygulamasını şöyle belirtmiştir: İlaçların yeni fiyatları tesbit edildikten sonra eczacıya yeni fiyatları uygulaması için iki aylık bir süre tanınmaktadır. Eski fiatın üzerine şeffaf bir etiket yapıştırılmaktadır. Bu etiket yeni fiatı ve kanun sayısını ihtiva etmektedir. Bu iki aylık süre içerisinde eczacı ilaçları serbestçe eski veya yeni fiattan satabilmektedir. Altmış günden sonra son fiat üzerinden satma mecburiyeti vardır. Bu sürşarj uygulaması da Sağlık Bakanlığı bilgisi içersindedir.

Bu dönemde de günümüzün koşullarına göre değiştirilmesi kaçınılmaz hale gelen camiamızla ilgili yasaların değiştirilmesi çalışmaları sürdürülmüştür. Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinin çağrısı ile toplanan Türkiye'nin Sağlık Sorunları ile ilgili komisyonda camiamızı ilgilendiren yasalar üzerinde de çalışmalar yapılarak dilek ve görüşlerimize yer verilmesi istenmiştir. Uzun zaman alan bu çalışmalardan bir müddet sonra Sağlık Bakanlığının Koordinatörlüğünde Ülkemizde İspençiyari ve Tıbbi mevat ve müstahzar imalini ve bu maksatla laboratuvar ve ilaç fabrikası kurulmasını düzenleyen ve 1928 yılında yürürlüğe girmiş bulunan 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu ile bu kanunun bazı madde ve fıkralarını değiştiren veya bazı madde ve fıkralar ilavesini öngören kanunların günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek bir şekilde değiştirilmesi için 10.9.1981 tarihinde komisyon çalışmasına başlanmıştır. Bu komisyonda ilgili Bakanlıkların, Üniversitelerin ve Birliğimizin temsilcileri bulunmuştur. Çalışmalar sonunda hazırlanan tasarı şu hususları da kapsamaktadır:

Farmasötik ve Tıbbi müstahzarlar ile farmasötik ve tıbbi maddelere ayrı ayrı tanımlar getirilmiştir.

Yurt içinde imal edilecek müstahzarların formüllerini hazırlayarak ruhsatlarını almaya münhasıran eczacılar ve tabipler yetkilendirilmiştir. Ancak ihtisasları ile ilgili olarak dış tabipleri ve veterinerler de kendi meslekleriyle sınırlı ruhsat alabileceklerdir.

Zamanla tedavi özelliğini kaybeden ilaçların ruhsatlarının iptali ile hayati önemi haiz ilaçların piyasada devamlı olarak bulundurulması öngörülmüştür.

İlaç imalathanesi kurma ve işletme müsaadelerinin yalnız eczacı ve tabipler ile eczacılık veya tıp fakültelelerinde ilaç konusunda doktora yapmış kimyager ve kimya mühendislerine ve bu nitelikte bir sorumlu müdür göstermek şartı ile diğer özel ve tüzel kişilere verilmesi hükmü getirilmiştir.

Farmasötik müstahzar ve madde imal eden imalathanelerin her departmanında yeteri kadar eczacının istih-

dam edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Yalnız eczanelerde satılması gereken farmasötik müstahzar ve maddeler açıkça belirlenmiştir. Bu müstahzar ve maddelerin eczane dışında veya yasada belirtilen kuruluşların dışında satılması halinde ağır cezai müeyyideler getirilmiştir.

Eczacı meslek hakkı bu yasada açıkça yer almıştır. Eczacı nöbet hakkının yasa tekniği bakımından 6197 sayılı eczane ve eczacılarla ilgili yasada yer almasının sağlanabileceği ileri sürülerek bu yasadaki çıkarılmıştır.

Söz konusu tasarrufların yasallaşması için diğer Bakanlıkların görüşlerinin sorularak, bazı Bakanlıkların görüşlerinin alındığı bu prosedürün tamamlanmasından sonra tasarrufların Başbakanlığa sunulacağı belirtilmektedir. Gelişmeler yakından takip edilmektedir. 6197 sayılı yasa ile ilgili çalışmalarda da önemli mesafeler alınmıştır.

Eczacı kâr hadlerinin yeterli olmadığı daima üzerinde durulan bir konu olmuştur. Enflasyonun eczacının omuzlarına ağır bir şekilde çöktüğü bilinen bir gerçektir. Eczacının varlığını sürdürebilmesi için kâr oranlarının günümüz koşullarına göre belirlenmesi kaçınılmazdır. Daha evvelki dönemlerde olduğu gibi bu dönemde de yine Bakanlıklar nezdinde girişimlerde bulunulmuş ve durum Birlik görüşüne uygun olarak yeniden değerlendirilmesi istenmiştir. Sağlık Bakanlığı eczacının günümüzdeki ekonomik durumunu ortaya çıkarmak amacıyla Maliye Bakanlığı uzmanlarınca tanzim edilen füyeleri cevaplandırmak üzere bin eczacıya gönderdiği ve ancak seksen eczacıdan cevap aldığı bilinmektedir. Sağlık Bakanlığı tarafından bu miktar yeterli sayılmamaktadır. Durum böyle iken Birlik olarak eczacının ekonomik imkânlarının genişletilmesi için değişik yöntemlerle girişimlerde bulunulmaktadır.

Çeşitli zamanlarda Belediye Zabıta memurlarının ilaç dışında kalan ve kanunen eczanelerde satılmasına müsaade edilen diğer maddelerin satışlarını kontrol ettikleri öğrenilmiş ve bu durumun önlenmesi amacıyla daha önceki Merkez Heyetinin girişimleri olmuştur. Girişimlerin sonucu İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 16.4.1981 tarih ve 523 (81) 515113/4458 sayılı yazıları ile bu türlü uygulamaların yasal olmadığı Valiliklere bildirilmiştir. Herşeye rağmen bu dönemde de bazı bölgelerde teftişlerin devam ettiği öğrenilmiştir. Bu nedenle tekrar vilayet ve belediye yetkilileriyle temasa geçilmiş ve bu uygulamanın 6197 sayılı yasaya ters düşüğü belirtilmiştir. 6197 sayılı yasanın 30-31-32-33-34 maddelerinde teftişin sadece Sağlık Bakanlığınca yapılabileceği açık olarak belirtilmektedir. Girişimler sonucu Belediye Zabıtalılarının eczaneleri teftiş etmeleri önlenmiştir.

6197 sayılı eczacılar ve eczaneler hakkındaki kanunun

39. maddesi majistral tarifenin yılda bir kere hazırlanması gerektiğini ve Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanarak yürürlüğe gireceğini öngörmüştür.

1980 yılında bastırılan en son majistral tarifenin yine günümüz şartlarına uygun sağlayamadığı gözönüne alınarak yeniden hazırlık çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak bir komisyon kurulmuş ecza depolarından produit-chimique maddelerinin fiyatları alınmış ve ayrıca ambalaj malzemeleri fiyatları da bu tip malzemeleri satan depolardan temin edilmiştir. Alınan fiyatlar komisyonca değerlendirilmiştir, genel hükümler ve A cetvelindeki azami ölçüler esas alınarak hazırlanmıştır. Hazırlanan yeni taslak Sağlık Bakanlığı onayına gönderilmiştir. Eczane eczacısını az da olsa ferahlatabilecek yeni majistral tarife onaydan gelmez bastırılıp meslektaşlarımıza vakit kaybetmeden gönderilecektir.

6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Yasasının 46. maddesi gereğince yapılması gereken Yüksek Haysiyet Divanı toplantısı için Odalara Yüksek Haysiyet Divanına gönderilecekleri dosyaların olup olmadığı sorulmuş, şayet varsa Birliğe göndermeleri istenmiştir. Birliğimizde halen birkaç dosya mevcuttur. Odalardan gelecek diğer dosyalara göre toplantı tarihi tesbit edilmesi için Sağlık Bakanlığımıza başvurulacaktır.

Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti tarafından Atatürk'ün 100. Doğum yıldönümü dolayısıyla 16 Kasım 1981 günü İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesinde "Atatürk ilkeleri ve eczacılık" konulu bir seminer düzenlenmiştir. Seminere konuşmacı olarak Ecz. Naşit Baylav, Prof. Dr. Yüksel Ülken (İst. Üni. İktisat Fak. Öğ. Üyesi), Prof. Dr. Ayhan Ulubelen (İ.Ü. Ecz. Fak. Öğ. Üyesi), Doç. Dr. Toktamış Ateş (İ.Ü. İktisat Fak. Öğ. Üyesi), Doç. Dr. Asil Eriş (A.Ü. Ecz. Fak. Öğ. Üyesi), Ecz. Faruk Onger (T.E.B. Murakabe Kurulu Başkanı) Ecz. Metin Seyithanoğlu (T.E.B. Genel Sekreteri) ve Buket Aksu (İ.Ü. Ecz. Fak. 7. Sömestre öğrencisi) katılmışlardır. Konuşmacılar Atatürk tarafından başlatılan ve bugüne kadar devam eden sağlık alanındaki çalışmalar, iktisadi gelişmeleri, eczacılık problemlerini ve daha nelelerin yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Eczacı Naşit Baylav ise Atatürk'ün sağlık yaşamını, geçirdiği hastalıkları ve ilgili tedavileri tarihsel bir sıra ile belirten bir bildiri sunmuştur.

IPSF ile yapılan ortak çalışmalar sonucu eczacı öğrencilerine diğer ülkelerde staj imkanları sağlandığı bilinmektedir. Eczacı öğrencileri için yeni başlayacak olan stajyer değişimi ile ilgili çalışmalar ve bu konudaki sınavlar için Birlik Merkezimiz genç meslektaşlarımızın istifadesine sunulmuştur.

Buna paralel olarak yeni mezun olmuş meslektaşlarımıza da diğer ülkelerde staj imkanının sağlanması için Birliğimizle FIP arasında yazışmalar sürdürülmektedir. Girişimlerimizin sonucu Türk Eczacılarına Yurt dışında staj imkanı sağlanması halinde yabancı eczacılar için de Yurdumuzda staj imkanı sağlanabileceği FIP'e bildirilmiştir.

Ayrıca T.E.B olarak Türkiye'deki mevcut yedi eczacılık fakültesi öğrencilerine ilaç endüstrisinde düzenli ve etkili staj imkanlarının sağlanması hususundaki koordinasyon görevini yükledik. Bu konuyla ilgili olarak fakültelere ve ilaç endüstrisine yazılar yazılmış ve bir çoğundan olumlu cevaplar alınmıştır. Bu arada Odalarımıza, bölgelerindeki staj kapasitesi olan eczaneleri tesbit edip Birliğimize bildirmeleri hususunda bir yazı yazılmış ve bu güne kadar birçok Odamızdan konuyla ilgili olarak cevap gelmiştir. Ayrıca Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü ile temasa geçilmiş ve stajyer öğrencilerin yurtlarda kalmalarına imkân sağlanmıştır.

Kıbrıs Türk Eczacıları Birliği ile bugüne kadar yeterli diyalog kurulamadığı bilinmektedir. Bu düşünceden hareketle mesleki bir dayanışmayı temin etmek amacıyla Kıbrıs Türk Eczacıları Birliğine bir yazı yazılmıştır. K.T.E.B. Yönetim Kurulu olarak Türkiye'deki meslektaşlarıyla bağlantı kurma karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma içersine girmeyi olumlu karşılamışlar ve memnuniyetlerini gönderdikleri cevabi yazıda belirtmişlerdir.

Veteriner ilaçların yalnız eczacılar tarafından satılması kanun gereğidir. 1262 sayılı kanunun 1. maddesi ve 6197 sayılı kanunun 43. maddesi veteriner ilaçların eczane dışında satılmamasını açıkça hükme bağlamıştır. Bunları eczane dışında satan veya satmak üzere dükkânında bulunduranlar hakkında T.C.K. nun 409. maddesi uygulanır. Buna rağmen veteriner ilaçların eczane dışında satıldığı ve üzücü olaylara sebebiyet verildiği bilinmektedir. Bu ilaçların yetkisiz kişilerce satıldığı sürece halk ve hayvan sağlığı zarar görmekte devam edecektir. Süregelen bu olumsuz olayın önlenmesi için Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Tarım Bakanlığı nezdinde tekrar girişimlerde bulunmuştur. Veteriner ilaçların eczaneler dışında satılmaması için Cumhuriyet Savcılığına başvurma dilekçesi örneği 15.7.1981 tarihinde Odalarımıza gönderilmiştir.

Zirai ilaçların eczane dışında satılabildiği bilinen bir gerçektir. Her ne kadar 984 sayılı yasa zirai ilaçların eczane dışında satılabileceğini hükme bağlamışsa da, 1927 yılında yürürlüğe giren bu kanunun günümüz koşullarına uymadığı ve halk sağlığı açısından büyük sakıncalar yarattığı bilinmektedir. Gazetelerde sık sık zirai ilaçlardan ölenlerle ilgili haberler yer almaktadır. Halk sağlığı açı-

sından tarıma dayalı bütün ilaçların yalnız eczacılar tarafından satılması görüşümüz diğer dönemlerde olduğu gibi bu dönemde de ilgili mercilere ulaştırılmıştır. Bu görüşümüzün uygulamaya konulması halinde üzücü olaylar önlenmiş olacaktır.

İlaçla ilgili yeterli eğitim gören yegane kişi eczacıdır. Bu görüşümüzün işlerlik kazanabilmesi ilgili kanunda değişiklik yapılmasıyla mümkündür. Bu konu ayrıca Bilim Komisyonuna da havale edilip ayrıntılı rapor istenmiştir.

Ülkemizde bazı ilaçların eczane dışında yetkisiz kişilerce satıldığı bilinmektedir. Bu durumun önlenmesi amacıyla Bakanlık, Valilik ve İl Sağlık Müdürlüklerine yazı yazılarak uyarıda bulunulmuştur. Durum ayrıca Odalarımıza da bildirilmiştir. Girişimimiz üzerine bazı İl Sağlık Müdürlükleri ve Sağlık Ocaklarından alınan yazılardan bu tip ilaçların toplatıldığı belirtilmiştir. Dileğimiz diğer ilgililerin de bu konuya yeterince eğilmeleridir.

Bilindiği gibi daha evvelki dönemde memur eczacılarımızla ilgili olarak sorunlar iki ayrı grupta mütalaa edilerek ele alınmıştır. Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı hastanelerde çalışan eczacıların farklı ve ortak sorunları belirlenmiş ve buna göre Bakanlıklar nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

19. Büyük Kongremizden sonra da memur eczacılarımızın sorunlarının giderilmesi için girişimlerimiz sürdürülmüştür. Bu zaman içersinde üzülenek belirtmek isteriz ki sorunlara yenileri eklenmiştir. Aktüel sorunların tesbiti için bazı Odalarımızdan alınan bilgiler yanında memur eczacılar komisyonunun hazırladığı rapor ile baş eczacılar tarafından hazırlanan rapordan da istifade edilerek çalışmalarımıza yeni boyutlar getirilmiştir.

Eczacılarımızın ucuz alkol ihtiyacılarının Bölge Tekel depolarından temin edildiği bilinmektedir. Yalnız son zamanlarda İstanbul'da Bölge Baş Müdürlüğü eczanelere tahsis edilen alkolü vermek için eczane sahibi eczadan iyod talep etmekte ve alkolle iyodu karıştırıp eczacıya verdikleri haberi Birliğimize ulaştırılmıştır. Bunun üzerine yukarıda sözü edilen son derece sakıncalı olan bu durumun düzeltilmesi için Tekel Bakanlığı ve Bölge Müdürlükleri nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

Alınan alkolün halk sağlığına hizmet eden eczane eczacısı tarafından majistral reçetelerin hazırlanmasında da kullanılmakta olduğu yazılarımızda ve şifahi görüşmelerimizde belirtilmiştir. Girişimlerimizle bu durum düzeltilmiş ve başka bölgelere de yayılması önlenmiştir.

Kısaca değinmeye çalıştığımız konuları TEB Merkez Heyeti elindeki bütün imkânlarla sonuçlandırmaya gayret edecektir. Kaydettiğimiz ilerlemeleri bundan sonraki sayımızda yine sizlere ulaştırabilmek ümidiyle...